

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 18/5/2023****ΕΡΩΤΗΣΗ:**

Λοιπόν, αρχικά πώς ονομάζεστε;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ονομάζομαι Στέφανος Δογγούρης.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πότε γεννηθήκατε, πού;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Γεννήθηκα στην Αθήνα τον Αύγουστο του '53.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πού μένατε;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Περιοχή Πολύγωνο μέχρι τα 3 μου, μετά ο πατέρας μου ήταν γιατρός και είχαμε πάει στην Κάρυστο γιατί ήταν γενικός διευθυντής του νοσοκομείου. Έβγαλα το Δημοτικό στην Κάρυστο και ήρθα στο Γυμνάσιο πλέον Αθήνα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σε ποιο Γυμνάσιο;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Στο 3^ο Αθηνών, πίσω από τον Παναθηναϊκό.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Α, στους Αμπελόκηπους.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Η μητέρα σας; Ο πατέρας σας γιατρός, η μητέρα σας;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Νοικοκυρά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Νοικοκυρά, όπως οι περισσότερες γυναίκες.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Εκείνη την εποχή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αδέρφια έχετε;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Έχω μια αδερφή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μικρότερη;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Μεγαλύτερη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Με τι ασχολείται η αδερφή σας;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Είναι Πολιτικός Μηχανικός εκείνη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Α, κοντά.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Κοντά, κοντά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οι γονείς σας πού στέκονταν πολιτικά; Υπήρχε έτσι μια έντονη δραστηριότητα ή μια μεγαλύτερη μετριοπάθεια;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ήταν ανέκαθεν στην Αριστερά, στο χώρο της Αριστεράς. Δεν είχαν πολιτική δραστηριότητα και κυρίως όταν ήμασταν στην επαρχία ο πατέρας μου δεν ήταν εύκολο εκείνα τα χρόνια. Δηλαδή η εφημερίδα ήταν κρυφή, δεν ήταν εύκολα τα πράγματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, ωραία. Εσάς αυτή την δραστηριότητα, την όχι τόσο έντονη, αλλά την ιδεολογία σας πούμε της Αριστεράς, σας το μεταβίβασαν αυτό; Σας το πέρασαν;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, είμαστε μια δημοκρατική οικογένεια και έχω μεγαλώσει μέσα σε δημοκρατικές αρχές με στοιχεία, δεν ήταν πολιτικοποιημένοι με την έννοια του να ανήκουν σε κάποιο χώρο ενεργά ή κάτι τέτοιο οι γονείς μου και το ίδιο μου περάσανε και εμένα. Ανέκαθεν ήμουν στο χώρο της Αριστεράς να το πω έτσι αλλά χωρίς να είμαι ποτέ ενεργό μέλος σε οργάνωση, σε νεολαία ή σε οτιδήποτε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τα σχολικά σας χρόνια πώς ήταν;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ωραία. Το Δημοτικό το έχω βγάλει στην επαρχία οπότε ήταν άλλα τα πράγματα με το παιχνίδι, με τη ζωή. Μετά κλείστηκα στην Αθήνα που δεν ήταν ευχάριστο μετά από την επαρχία να κλειστείς μέσα σε ένα διαμέρισμα.

Η διασκέδαση ήταν Σάββατο βράδυ σινεμά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι. Προτιμούσατε τη ζωή στην επαρχία από ό,τι στην Αθήνα;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Για την ηλικία που έζησα ναι. Όταν πια άρχισα στην εφηβεία κ.λπ. όχι, ήταν προτιμότερο η Αθήνα, είχε εκδηλώσεις, είχε πράγματα να δεις, να κάνεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Παρέες στο σχολείο; Έχετε κρατήσει επαφές με αυτά τα άτομα;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Βεβαίως και ακόμα μετά από τόσα χρόνια είμαστε πολύ κοντά ο ένας με τον άλλον και βγαίνουμε πολύ συχνά και διασκεδάζουμε και βρισκόμαστε όλοι οι

συμμαθητές από το Γυμνάσιο Αρένων. Και εξακολουθούμε να βγαίνουμε άντρες μόνο δηλαδή. Βγαίνουμε η παρέα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι. Με κάποιους ήσασταν μαζί και στις σπουδές;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, ήμουν με δυο συμμαθητές από το σχολείο, είχαμε μπει στη σχολή. Ο Νίκος ο Γαλατσάνος και ο Παναγιώτης ο Κανατούλας, ήμασταν μαζί και στο Γυμνάσιο και στη Σχολή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Στο σχολείο είχατε κάποιον καθηγητή που να σας ενέπνευσε;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Τον φυσικό. Ο οποίος ήταν ο τρόμος και ο φόβος του σχολείου, ήμασταν τρομοκρατημένοι αλλά ήταν εξαιρετικός επιστήμονας και δάσκαλος ασχέτως αν σου προκαλούσε τρόμο. Σε έκανε να διαβάζεις και να μαθαίνεις, δηλαδή μπήκα στο Πολυτεχνείο από τη φυσική, ενώ πήγαινα για να μπω από τα μαθηματικά και να αποτύχω στη φυσική, μπήκα από τη φυσική.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Κάνατε και φροντιστήριο παράλληλα με τη σχολή;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Τις τελευταίες χρονιές βέβαια, ήταν άλλο το σύστημα. Τότε έδινες μόνο τα μαθήματα που ήταν για τη σχολή που έδινες. Για το Πολυτεχνείο έδινες μόνο μαθηματικά, φυσική, χημεία, δεν έδινες τίποτε άλλο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Η επιλογή της σχολής πώς έγινε;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Η επιλογή της σχολής της συγκεκριμένης των Τοπογράφων δεν υπήρξε όπως δεν νομίζω ότι σε κανέναν από τους συμφοιτητές, από τους συναδέλφους πλέον.

Ουσιαστικά πήγαινα για αρχιτεκτονική γιατί μου άρεσε το σχέδιο ανέκαθεν αλλά είχα μια ατυχία στο σχέδιο το γραμμικό. Ενώ το είχα τελειώσει και παρέδωσα το γραμμικό μου το σχέδιο, την τελευταία στιγμή μου χύθηκε το μελάνι πάνω και μπήκα τοπογράφος.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και εσάς;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Και εσένα;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Όχι εμένα, αλλά το έχω ξανακούσει.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, μου χύθηκε το μελάνι πάνω στο σχέδιο την ώρα που το παρέδίδα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ατυχία.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Εκείνη τη στιγμή ναι, μετά όχι. Μου άρεσε πολύ η τοπογραφία και εξακολουθεί να μου αρέσει και αποδίδω περισσότερο από ότι θα απέδιδα σαν αρχιτέκτονας. Και σαν επιστήμη έχει πολύ περισσότερη άνθιση και ανάπτυξη παρά η αρχιτεκτονική που δεν ξέρω τι θα έκανα ας το πούμε, δεν το ξέρω.

Την ημέρα των αποτελεσμάτων είχα κατέβει κάτω και μοιράζανε εφημερίδες, βγαίνανε από τα μπαλκόνια, πετάγανε εφημερίδες για να δούμε, δεν είχε τότε Internet να δούμε αν μπήκαμε, και είχα πάρει, είχα δει όλες τις σχολές του Πολυτεχνείου, δεν είχα μπει. Είχα στεναχωρηθεί.

Και γυρίζω σπίτι και με πήραν και μου λέγανε πέτυχες. Λέω πού; Στους τοπογράφους. Τι είναι αυτοί οι τοπογράφοι;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και δεν το έγγραφε η εφημερίδα;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Είχα πάρει όλες τις σχολές εκτός από τους τοπογράφους γιατί δεν υπήρχε στο μυαλό μου ότι υπήρχε και τέτοια σχολή. Την είχα δηλώσει μεν..

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ήταν ξεχωριστές οι εφημερίδες δηλαδή;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι, όχι. Στις εφημερίδες έλεγε Πολιτικοί, Αρχιτέκτονες και τα μοιράζανε, τα πετάγανε από το μπαλκόνι τα τυπωμένα φύλλα. Και είχα πάρει, είχα δει όλες τις σχολές, δεν είχα τους τοπογράφους.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Α, κατάλαβα.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Κάποιοι μετά συγγενείς με παίρνανε τηλέφωνο και μου λένε ρε συ Πολυτεχνείο δεν έδινες εσύ, πού βρέθηκες εκεί; Τόσο γνωστή ήταν η σχολή..

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ήταν γενικά υποτιμημένη από όσο ξέρουμε.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Υποτιμημένη ακριβώς από τα χρόνια σπουδών που ήταν τετραετία σε σχέση με τις υπόλοιπες σχολές και από εκεί ξεκινήσανε και όλα και σαν γνώσεις, δηλαδή εξακολουθεί ο κόσμος να υποτιμά τους τοπογράφους. Δηλαδή ο Πολιτικός Μηχανικός είναι ο υπερμηχανικός που τα κάνει όλα. Τώρα έχουν αλλάξει αυτά τα πράγματα δεν είναι πια έτσι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι. Και από όσο ξέρω και εγώ δεν είναι και πολύ ξεκάθαρο το αντικείμενο δουλειάς σε αυτούς που δεν ξέρουν.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Στον κόσμο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, ναι, σε αυτούς που δεν ξέρουν.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, ναι. Αλλά αυτό ειδικά δηλαδή στα χωριά αν θέλει κάποιος να χτίσει σπίτι θα πάει στον πολιτικό μηχανικό. Λάθος, στον αρχιτέκτονα θα πρέπει να πάει για να του φτιάξει το σπίτι να δει και μετά θα πάρει ο πολιτικός τα σχέδια του αρχιτέκτονα να τα φτιάξει.

Αλλά τα πάντα ξεκινάνε από το τοπογραφικό διότι αν ο οποιοσδήποτε δεν έχει το τοπογραφικό, το σχήμα του οικοπέδου, τις υψομετρικές διαφορές, τι θα σχεδιάσει;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι. Και νομίζω σχετίζεται και πολύ με τα αυθαίρετα που..

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Με τα πάντα, δεν υπάρχει τεχνικό έργο που να μην έχει ένα τοπογραφικό υπόβαθρο από πίσω. Μα είτε χάραξη είναι, είτε δρόμος είναι, είτε σήραγγα είναι.. Είναι δυνατόν να σκάβουν από εδώ και από εκεί χωρίς να γίνει τοπογραφικό; Πού θα βρεθούν;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αρα η επιλογή της σχολής έγινε βάσει μορίων.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Βάσει μορίων, ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ξεκινάει το ακαδημαϊκό έτος, μπαίνετε στη σχολή. Πώς ήταν η καθημερινότητά σας;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Δεν ξέρω, ήταν κάτι το πολύ καινούργιο. Δηλαδή όλο αυτό ήταν καινούργιο. Ο χώρος, η αντιμετώπιση, όλο ήταν κάτι καινούργιο. Ακόμη και το ότι είχαμε κοπέλες συμφοιτητές, στο σχολείο ήμασταν μόνο αγόρια. Το ότι σε κάθε μάθημα αλλάζαμε αίθουσα και τρέχαμε, είχαμε μαθήματα στο Πολυτεχνείο του Ζωγράφου και τρέχαμε σαν παλαβοί να πάρουμε το λεωφορείο να ανεβούμε στου Ζωγράφου.

Καινούργια πράγματα, καινούργια μαθήματα, καινούργιες αντιλήψεις, καινούργια.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τα παρακολουθούσατε τα μαθήματα;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Βέβαια, στην αρχή παίρναμε και απουσίες. Έπαιρνες χαρτί και υπέγραφες παρουσίες τότε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οι συζητήσεις που γίνονταν είχαν πολιτικό περιεχόμενο;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Μέσα στο Πολυτεχνείο;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Για εμένα όχι, διότι εμείς οι πρωτοετείς ήμασταν τα πρωτάκια που δεν μας δίνανε καν σημασία, δηλαδή ούτε δικαίωμα ψήφου δεν είχαμε στην αρχή. Δεν το ξέρω, εγώ τουλάχιστον δεν ήμουν πολιτικοποιημένος. Τώρα αν κάποια παιδιά ήταν μπαίνοντας πιο ενεργά μπορεί, εγώ όχι δεν ήμουν, δεν υπήρξα ποτέ.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Για εσάς πότε ξεκίνησε η πιο έντονη πολιτική δράση; Δηλαδή ακόμα και να συζητάτε για αυτό.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Η πρώτη μου εμπειρία σοκαριστική ήταν και αυτό που είχα διηγηθεί και μου είπε η Άννα αυτό πρέπει να το πεις, ήταν εκείνη η περίφημη συνέλευση στην ταράτσα του Πολυτεχνείου που ήμουν πρωτοετής. Δηλαδή μπήκαμε Σεπτέμβρη και αυτό ήταν Δεκέμβρη από ότι θυμάμαι, η συγκέντρωση αυτή. Με καθαρά αιτήματα την πενταετία.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θέλετε να μας πείτε λίγο το πλαίσιο;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Η σχολή μετά από φοιτητικές εκλογές ήταν η μοναδική μαζί με τους χημικούς που είχε εκλεγμένο Διοικητικό Συμβούλιο, υποθέτω θα σου έχουν πει και άλλοι. Και ζήτησε το Διοικητικό μας Συμβούλιο να κάνουμε γενική συνέλευση που φυσικά δεν μας δώσανε αίθουσα και αποφασίσαμε να κάνουμε γενική συνέλευση στην ταράτσα του κτιρίου του Πολυτεχνείου που ήταν και το εστιατόριο. Δηλαδή βγήκαμε μέσα από το εστιατόριο και ανεβήκαμε στην ταράτσα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεκέμβριο, ε;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Δεκέμβρη, ήταν λιακάδα όμως, ήταν καλοκαίρι, τη θυμάμαι τη μέρα σαν να τη ζω τώρα. Καλοκαίρι, ήλιος, όλες οι ταράτσες απέναντι ήταν τίγκα στους αστυνομικούς, αστυφύλακες γιατί πιο πάνω ήταν η ταράτσα που σου λέω το κτίριο ήταν επί της Μπουμπουλίνας, πιο πάνω ήταν τα κρατητήρια.

Είχε πολύ αστυνομία απέναντι, μας βγάζανε φωτογραφίες, μας παρακολουθούσαν. Ανεβήκαμε λοιπόν επάνω, τρόμος να κοιτάς γύρω-γύρω για πρώτη φορά ρίσκαρες τη ζωή σου.

Και ουσιαστικά ήταν να αποφασίσουμε να κάνουμε μια αποχή, να υπογράψουμε ένα ψήφισμα που ζητάγαμε η σχολή να γίνει πενταετία.

Πρέπει να σου πω ότι ενώ ήμασταν 4 χρόνια είχαμε περισσότερα μαθήματα από σχολές που ήταν πενταετία. Δηλαδή είχαμε πολλά μαθήματα στο έτος, ήταν πολύ συμπιεσμένο το πρόγραμμα.

Και αυτή ήταν η πρώτη μου επαφή με το συνδικαλισμό να το πω έτσι, με το συνδικαλιστικό κίνημα και με το φοιτητικό κίνημα εκείνης της εποχής που δεν υπήρχε ουσιαστικά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ποιους θυμάστε στην ταράτσα;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Υπήρχε μια σκάλα μεταλλική γιατί ήμασταν από κάτω που ανέβαινε στο δώμα της ταράτσας και πάνω στην ταράτσα ήταν το Διοικητικό Συμβούλιο της σχολής. Δηλαδή ήταν ο Αλαβάνος, ήταν ο Νισταζάκης, ήταν ο Ρεβελάκης, δεν θυμάμαι τώρα, και άλλα ονόματα. Πάντως ήταν όλο το Διοικητικό Συμβούλιο της σχολής το φοιτητικό ήταν πάνω στη σκάλα. Και είχαν πει το ψήφισμα και είπαν πώς θα το ψηφίσουμε; πώς θα γίνει να σηκώσουμε χέρια για πλειοψηφία; και είπαν όχι να το υπογράψουμε.

Και εκεί με έπιασε ο πανικός γιατί ήταν η πρώτη μου φορά που ανακατευόμουν με κάτι το πολιτικό και εν μέσω δικτατορίας με όλους τους αστυφύλακες απέναντι να μας φωτογραφίζουν και να κοιτάνε. Και έφυγα, δεν το υπέγραψα.

Δεν το υπέγραψα. Και κατέβηκα από το Πολυτεχνείο προχωρώντας βγήκα από το Πολυτεχνείο στην Πατησίων κλαίγοντας. Μέχρι τη Χαλκοκονδύλη έφτασα να κλαίω για το πόσο δειλός είμαι και γιατί δεν το κάνεις αυτό και γιατί δεν γυρίζεις.

Και όταν έφτασα πια στην Χαλκοκονδύλη είπα δεν γίνεται. Και γύρισα τρέχοντας πίσω για να τους προλάβω, ανέβηκα όλες τις σκάλες τρέχοντας και κλαίγοντας να φτάσω στη ταράτσα όπου το πρόλαβα και το υπέγραψα το χαρτί αυτό.

Από ό,τι ξέρω το πήρε η Άννα μετά και το προωθήσανε, δημοσιεύτηκε, τα αιτήματα της πενταετίας. Ουσιαστικά δεν ήταν πολιτικό το θέμα, καθαρά φοιτητικό ήταν, δεν είχε πολιτική χροιά το ότι ζητούσαμε η σχολή να γίνει 5 χρόνια για να είμαστε ισότιμοι με τους άλλους του Πολυτεχνείου.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν το βλέπατε δηλαδή ως μια πίεση στη δικτατορία να δείξετε τη δυσαρέσκειά σας.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι, δεν είχε τέτοιο νόημα. Τουλάχιστον εγώ δεν εισέπραξα κάτι τέτοιο. Δεν ήταν κόντρα στους δικτάτορες ή στο καθεστώς. Ήταν καθαρά πιο πολύ στο Υπουργείο Παιδείας ας πούμε για το πρόγραμμα σπουδών, τις σπουδές ότι είμαστε ισότιμοι με το υπόλοιπο κομμάτι του Πολυτεχνείου και θα έπρεπε να είμαστε πενταετία. Γιατί εμείς μόνο να είμαστε τετραετία;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι. Μόνος σας φύγατε; Που δεν υπογράψατε στην αρχή και φύγατε; Ή φύγανε και άλλα άτομα;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Δεν το ξέρω. Εγώ ήμουν με άλλον έναν συνάδελφο, αν θέλει θα το πει ο ίδιος, φύγαμε μαζί και γυρίσαμε και οι δύο τρέχοντας πίσω και υπογράψαμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αναφερθήκατε και εσείς και ήθελα και εγώ να σας ρωτήσω στο εκλεγμένο Διοικητικό Συμβούλιο. Εσείς ψηφίσατε σε αυτές τις εκλογές;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι γιατί οι φοιτητικές εκλογές όπως ξέρεις γίνονται Μάιο εμείς μπήκαμε Σεπτέμβρη δεν είχαμε φοιτητικές.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν ήσασταν μέσα.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Δεν είχα ψηφίσει όχι, οι εκλογές είχαν γίνει το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι. Δηλαδή εσείς μπήκατε το Σεπτέμβρη του '72. Και είχαν γίνει τον Μάρτιο του 1972.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Μάρτη, Απρίλη δεν ξέρω πότε έγιναν, ναι. Του '72 αλλά την προηγούμενη χρονιά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, δηλαδή μετά από δυο μήνες, τρεις, τέσσερεις αφού μπήκατε εσείς είχαν γίνει πριν.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι αφού μπήκα εγώ, εγώ μπήκα τον Σεπτέμβρη του '72. Οι εκλογές είχαν γίνει τον Μάρτιο του '72.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, πριν 4 μήνες από όταν μπήκατε.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, πριν από την εισαγωγή, ναι. Δηλαδή εγώ όταν μπήκα στη σχολή, η σχολή είχε ήδη Διοικητικό Συμβούλιο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ξέρουμε ότι Διοικητικό Συμβούλιο εκλεγμένο είχαν και οι χημικοί. Εσείς είχατε σχέσεις με κάποιους;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι, καμία σχέση.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Κάνατε παρέα μόνο με το τμήμα σας ας πούμε της σχολής σας;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Με τη σχολή και είμαστε και πάρα πολύ αγαπημένοι και πολύ κοντά ο ένας με τον άλλον ασχέτως πολιτικών πεποιθήσεων μέχρι που τελειώσαμε τη σχολή. Δηλαδή μετά πλέον που ήταν οι συνελεύσεις, πλακωνόμασταν, ήταν όλες οι παρατάξεις μέσα, είχαμε έναν δεξιό για δείγμα καλή του ώρα και ενώ πλακωνόμασταν μέσα στη σχολή και αυτά μετά πηγαίναμε όλοι στην ταβέρνα, ήμασταν όλοι αγαπημένοι. Όχι αυτά που τώρα δεν ξέρει ο ένας το όνομα του άλλου. Είναι απίστευτο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι. Κρατάτε μέχρι και σήμερα σχέσεις;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Με ποιους;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Με συμφοιτητές σας.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Βέβαια. Μιλάμε και πολύ συχνά και βλεπόμαστε και βρισκόμαστε και με σχέσεις εκτίμησης και αγάπης για πολλούς.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Είναι και το δέσιμο τέτοιο όταν έχετε περάσει μια τέτοια συγκλονιστική εμπειρία στη ζωή.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, ναι. Κάτι άλλο που ισχύει για τη σχολή ακόμα, η τοπογραφία είναι μια επιστήμη που ουσιαστικά δεν δουλεύεις μόνος σου, έχεις συνεργείο, δουλεύεις με συναδέλφους. Οπότε όλες οι ασκήσεις γίνονταν σε ομάδες. Κατάλαβες; Οπότε μέσα από τις ομάδες αναγκαστικά, στις σπουδές μας δηλαδή στην τοπογραφία ήμασταν ομάδες.

Ομαδικά, οι ασκήσεις, τα θέματα, όλα γίνονταν ομαδικά. Οπότε μέσα από τις ομάδες κάναμε ακόμα περισσότερη επαφή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τα πρώτα χρόνια της σχολής πού βγαίνατε, πού συχνάζατε; Αναφέρατε και το εστιατόριο. Εσείς πηγαίνατε στο εστιατόριο;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι, γιατί εγώ ζούσα με τους γονείς μου, μέναμε εδώ στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας τότε, οπότε πήγαινα σπίτι και έτρωγα, δεν πήγαινα στο εστιατόριο όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πού βγαίνατε;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Κυρίως ταβέρνες. Τότε ήταν η ρετσίνα. Ταβέρνα, ρετσίνα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αυτό που ήθελα να σας ρωτήσω κιόλας σε σχέση με το Πολυτεχνείο ήταν ποια ήταν η στάση των καθηγητών τότε.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Υπήρχαν καθηγητές που ενεργά εγώ τουλάχιστον δεν ξέρω κάποιον που να ανακατεύτηκε. Ήταν ο Σκουλικίδης που είχε ανακατευτεί στο να απελευθερώσουν τους φοιτητές που είχαν συλλάβει μετά τα γεγονότα της Νομικής και του Πολυτεχνείου αλλά έτσι ενεργά σε εμάς όχι, δεν ξέρω εγώ τουλάχιστον.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Από την αντίθετη πλευρά;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Εγώ δεν είχα, ήξερα ότι υπάρχουν καθηγητές που μόλις έπεσε η δικτατορία έφυγαν. Δηλαδή αυτό ξέραμε, αλλά εγώ τουλάχιστον δεν ήμουν πολιτικοποιημένος, δεν ανακατευόμουν, δεν ξέρω τι γινόταν.

Δεν ήμουν πολιτικοποιημένος με την έννοια του οργανωμένου. Είχα τις πεποιθήσεις μου..

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, τη δραστηριοποίηση πιο πολύ.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Δεν ήμουν δραστηριοποιημένος και ενεργός σε κάποια οργάνωση.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το Νίκο τον Ρεβελάκη τον γνωρίζετε;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Βέβαια.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το Φεβρουάριο έγινε η σύλληψή του, του '73. Θυμάστε αυτές τις διαδηλώσεις που ακολούθησαν;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ήρθαν να τον συλλάβουν μέσα στο αμφιθέατρο ενώ γράφαμε διαγώνισμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αρα ήσασταν μπροστά;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ήμουν μπροστά. Και είπαμε ότι σταματάμε και βγαίνουμε όλοι έξω, σταματάμε το διαγώνισμα. Και τον περιμένανε να τελειώσει το διαγώνισμα, μέσα στο αμφιθέατρο ήταν εκεί και τον περιμένανε να τελειώσει το διαγώνισμα και τον συλλάβανε αμέσως μετά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Φαντάζομαι υπήρχε βία σε όλο αυτό, δεν ήταν απλά σύλληψη. Ήταν με βία. Οι διαδηλώσεις που ακολούθησαν τι αίτημα είχαν; Ήταν υποστηρικτικές;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Από ένα σημείο και μετά πλέον και κυρίως μετά τα γεγονότα της Νομικής ήταν καθαρά πολιτικά πλέον, δεν ήταν θέμα πενταετίας, ήταν καθαρά πολιτικά πλέον. Με πολλά αιτήματα μπροστάρηδες. Ας πούμε για τις παρουσίες. Είχαμε υποχρεωτική παρουσία, περνούσε χαρτί και υπογράφαμε. Και αποφασίσαμε ότι δεν ξανά υπογράφουμε. Αλλά αυτό να φανταστείς ότι είμαστε όλοι εκεί, περνούσε χαρτί και δεν υπέγραφε κανένας παρά υπέγραφαν μόνο οι αξιωματικοί. Εμείς σαν τοπογράφοι έχουμε πάντα στο έτος δυο αξιωματικούς από την Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γιατί αυτό;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Η Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού είναι μια τοπογραφική υπηρεσία. Οπότε τελειώνουν τη σχολή (αξιωματικών) και μπαίνουν στο Πολυτεχνείο και παίρνουν και πτυχίο τοπογράφου ώστε να επανδρώνουν, ακόμα και τώρα, να επανδρώνουν τη Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού. Αυτή ήταν εντεταλμένη υπηρεσία. Δηλαδή τα παιδιά αξιωματικοί του στρατού ήταν.

Περνούσε λοιπόν (το χαρτί) και ήμασταν 100 άτομα μέσα στην αίθουσα και υπογράφανε οι 2 και έλεγε, 2 είσαστε εδώ μέσα; 2 είναι. Θέλω να σου πω ότι υπήρχε μεν το κίνημα αλλά το κρατήσαμε σε φάση καλή και σωστή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αρα ήταν λίγο πιο έντονη η δυσαρέσκεια μετά από ένα σημείο.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Από ένα σημείο και μετά ναι, ήταν πια πολιτικοποιημένο. Τώρα πώς ξεκίνησε και πώς.., δεν είμαι σε θέση να σου πω πώς φτάσαμε στη Νομική.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Την κατάληψη της Νομικής την ζήσατε εσείς;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Την έζησα όχι από κοντά, από εφημερίδες, από νέα, από μαρτυρίες από φίλους. Δεν πήγα, όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι μάθατε; Ποιο ήταν το πρώτο νέο σε σχέση με την κατάληψη; Το θυμάστε;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Αμυδρά, το θέμα των σπουδών είναι ακόμη και της αφίσας. Αν δεις τα πανό που είχαν κρεμάσει στη Νομική στην αρχή ήταν φοιτητικά τα αιτήματα, καθαρά φοιτητικά τα αιτήματα.

Ήταν αρκετά, δεν ξέρω τώρα εσύ σαν φοιτήτρια, οι φοιτητές τώρα αν ξέρετε τι γινόταν τότε στο Πολυτεχνείο ή στις σχολές.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Νομίζω έχουν αλλάξει πολύ τα πράγματα.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι, έχανες μάθημα και έχανες τη σχολή, έχανες έτος, δεν μπορούσες.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εμείς δεν έχουμε...

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Και μετά πετύχαμε τότε τη μεταφορά μεταφερομένου μαθήματος που ήταν εξαιρετική επιτυχία, δηλαδή τελειώνες το πρώτο έτος και αν δεν περνούσες τα μαθήματα δεν πήγαινες στο δεύτερο έτος.

Και πετύχαμε να μπορείς από το πρώτο έτος να πας στο δεύτερο ένα μάθημα, μεταφορά μεταφερομένου. Ήταν καθαρά σπουδαστικά, φοιτητικά τα αιτήματα. Από εκεί ξεκινήσανε όλα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αυτό το πετύχατε αφού έπεσε η δικτατορία;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μέσα στη δικτατορία.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Βέβαια. Με όλες τις κινητοποιήσεις και με όλα αυτά που έγιναν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Έγινε ταυτόχρονα με το ότι η σχολή έγινε πενταετής;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Η σχολή έγινε αργότερα πενταετής. Η πρώτη πενταετία της σχολής, οι πρώτοι που αποφοίτησαν με πενταετία ήταν το '77.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μετά την δικτατορία.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, το '77 ή το '78. Το '78. Εμείς τελειώσαμε το '76, βγήκε άλλη μια χρονιά με τετραετία και το '78 βγήκε με πενταετία.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Έγινε και η στράτευση των φοιτητών. Εσείς είχατε στο περιβάλλον σας άτομα που στρατεύτηκαν;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Σε στενή παρέα όχι, τους ήξερα όμως όλους, τους άκουγα εγώ, ήξερα. Συζητάγαμε με την Θάλεια, με φοιτητές που κάναμε παρέα και ξέρανε, μαθαίναμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Φοβηθήκατε μήπως σας στρατεύσουν;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Δεν νομίζω γιατί, κακά τα ψέματα, δεν ήμουν ούτε ανακατεμένος, ούτε δραστήριος σε αυτά τα πράγματα, δηλαδή αν στρατεύανε εμένα θα έπρεπε να στρατεύσουν όλη την Ελλάδα, δεν ξέρω. Όχι, δεν πέρασε από το μυαλό μου τέτοιο πράγμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Επειδή είχατε υπογράψει κιόλας, για αυτό το ρωτάω.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Αυτό το είχα ξεπεράσει. Πάμε παρακάτω.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Είχαν γίνει πολλά ακόμα μέχρι τώρα.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πάμε λίγο στο καλοκαίρι του 1973 και ξέρουμε ότι έχει γίνει και ένα δημοψήφισμα για την αλλαγή του συντάγματος. Έχετε μνήμες από αυτή την περίοδο; Πριν φτάσουμε στο Νοέμβρη. Δηλαδή καλοκαίρι, Σεπτέμβρη, Οκτώβρη ας πούμε. Ποιο ήταν το περιβάλλον, η κατάσταση;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Δεν είναι κάτι που το θυμάμαι να πω να αυτό έκανα ή εκείνο. Σπουδές, μαθήματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Είχε γίνει πιο έντονη η αντίσταση να το πω έτσι;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ε, υπήρχαν πιο συχνές κινητοποιήσεις και πιο συχνά και συνελεύσεις κάναμε και κινητοποιήσεις. Αλλά δεν με άγγιζαν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πάμε λίγο στο τριήμερο.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Του Πολυτεχνείου;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, από τις 14 μέχρι τις 17. Είχατε μπει μέσα στο Πολυτεχνείο εσείς;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ήμουν καθημερινά μέσα στο Πολυτεχνείο αλλά μπορώ να πω επισκέπτης. Δηλαδή ερχόμουν, έμπαινα, κοιτούσα, έβλεπα, με έπιανε.. Ήταν απίστευτο όλο αυτό να το ζεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ένα δέος.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι. Και την Παρασκευή ήμουν μέχρι το μεσημέρι κάτω, είχε φανταστικό καιρό, λιακάδα πάλι και τέτοια πράγματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Παρασκευή ήταν 17;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, που μπήκανε ναι. Και ξαφνικά διαπιστώνω ότι δεν υπήρχε αστυνομία πουθενά ούτε για δείγμα, είχε αποσυρθεί οπότε αυτό κάτι μου έκανε, μου είπε ότι δεν πάμε καλά. Και έφυγα το βράδυ, ήρθα σπίτι.

Έμενα λεωφόρο Αλεξάνδρας τότε και περάσανε τα τανκς κάτω από το μπαλκόνι μου, εγώ ήμουν μπρούμυτα στο μπαλκόνι να τα βλέπω από κάτω, η μάνα μου να ουρλιάζει από μέσα μπες μέσα. Περνάγανε τα τανκς και πυροβολούσαν στη λεωφόρο Αλεξάνδρας κατεβαίνοντας προς το Πολυτεχνείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πριν φτάσουμε στις 17, πηγαίνατε μπαίνατε μέσα τις προηγούμενες μέρες. Δεν μείνατε εκεί το βράδυ από ότι καταλαβαίνω.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι, όχι. Δεν είχα μείνει καθόλου. Πήγαινα επειδή ήταν και καλός ο καιρός και επειδή είχε πάρα πολύ κόσμος, είχαν έρθει και οι Μεγαρείς τότε είχαν έρθει που διαμαρτύρονταν για το αεροδρόμιο. Υπήρχε κόσμος που έφερνε τρόφιμα, είχε κόσμος, είχε πολύ κόσμος επί της Πατησίων πάρα πολύ κόσμος.

Βάζαμε, κολλάγαμε χαρτιά στα τρόλεϊ «κάτω η Χούντα», περνάγανε, υπήρχε κάτι το πολύ όμορφο, επαναστατικό, ωραίο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς νιώθατε αυτό το συναίσθημα;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Δεν είναι κάτι που περιγράφεται ακόμα και τώρα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Έχετε ξαναζήσει κάτι αντίστοιχο σε ένταση;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Σε ένταση;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θετικό.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι, ήταν κάτι το πολύ ξέχωρο. Ήταν κάτι το πολύ ξέχωρο. Έχω κρατήσει και κάποια χαρτιά αυτά που κολλάγαμε στα τρόλεϊ «κάτω η Χούντα» «παιδεία, ελευθερία» κάπου τα έχω κρατημένα αυτά, τα έχει πάρει η κόρη μου που τα βρήκε.

Που εμένα το να το δω τώρα μου λέει κάτι. Θυμάμαι που το σήκωσα και το έκρυψα για να το πάω σπίτι. Για βάλε τώρα που το κουβαλούσα μαζί μου. Τώρα αν το δει κάποιος θα πει τι είναι αυτό.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ο κόσμος βοήθαγε απέξω από το Πολυτεχνείο;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σας έδινε τρόφιμα;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Τους, δεν ήμουν ποτέ μέσα. Και εγώ πήγα τρόφιμα και ψωμιά. Δεν θέλω να βάλω τον εαυτό μου μέσα, ο κόσμος υπέφερε, βασανίστηκε, είναι αστείο να πω εγώ ότι ήμουν στο Πολυτεχνείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ήσασταν, εντάξει.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, ήμουνα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εσάς σας είχαν πιάσει ποτέ η Ασφάλεια;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν φάγατε ξύλο ή...

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Αν γινόταν τέτοια πορεία που πήγαινα και τους έβλεπα και κλείνανε το δρόμο, αφού με πειράζανε οι φίλοι μου, μου λέει είσαι με τα καλά σου; Λέω θα δεις πώς θα πηγαίνω. Και πήγαινα κατά πάνω στους αστυφύλακες και ρωτούσα, για την Ομόνοια από πού θα πάω ρε παιδιά;

Και τα χάνανε και μου έλεγαν από εκεί, ευχαριστώ και έφευγα. Δεν είχα φάει ξύλο ποτέ. Έφαγα ξύλο την ημέρα που ήρθε ο Καραμανλής στην Αθήνα. Ανεβαίναμε όλοι, είχε πέσει η Χούντα και ανεβαίναμε τη Σταδίου να πάμε στο

Σύνταγμα και μας επιτέθηκαν, είπανε κλείσαμε, όρμησαν οι αστυνομικοί και έφυγαν έμεινα εγώ ξαφνικά έτσι και έφαγα δυο, τώρα αυτά είναι αστεία εντάξει.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και βλέπατε τέλος πάντων στις 17, από ό,τι κατάλαβα 16 προς 17 εννοούμε, γιατί τότε μπήκαν τα τανκς στο Πολυτεχνείο, άρα 16 απόγευμα βλέπατε εσείς.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, το βράδυ ναι. Βράδυ, νύχτα κατεβήκανε τη λεωφόρο Αλεξάνδρας.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Άρα τότε τα βλέπατε εσείς από το μπαλκόνι σας.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Βέβαια.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θα θέλατε εκείνη την ώρα να ήσασταν μέσα στο Πολυτεχνείο;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Όχι, όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Φοβηθήκατε;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ε, δεν ήταν ευχάριστο να βλέπεις τα τανκς τώρα. Δεν είναι μόνο τα τανκς που περνάγανε και μάλιστα επειδή είχαν βάλει κάποια αυτοκίνητα κάθετα στη Λεωφόρο ανεβήκανε στο πεζοδρόμιο και τα πήρανε όλα, τα δέντρα, τα περίπτερα, τα πήραν όλα, φύγανε.

Δεν είναι ευχάριστο. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό, είναι και όλη την άλλη μέρα που κυκλοφορούσε ο στρατός πυροβολούσαν στον αέρα. Και εγώ ήμουν στο μπαλκόνι μπρούμυτα κάτω. Εντάξει, πρωτόγνωρα πράγματα. 20 χρόνων ήμουν, και χωρίς εμπειρίες, χωρίς τέτοιες εικόνες ή τέτοια πράγματα. Δηλαδή ήταν κάτι το συγκλονιστικό να το ζεις.

Δεν το έχω σκεφτεί αν θα ήθελα να ήμουν μέσα στο Πολυτεχνείο. Ήμουν μέχρι ένα σημείο. Από εκεί και πέρα..

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εσείς από πού πληροφορηθήκατε ότι το τανκ μπήκε μέσα στο Πολυτεχνείο;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Από τις εφημερίδες την επόμενη μέρα, ειδήσεις και όλα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μιλήσατε με συμφοιτητές σας;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, μίλησα. Τώρα αν μίλησα την ίδια μέρα, τότε δεν είχαμε κινητά και Internet και αυτά, εντάξει. Ναι, μίλησα αλλά τώρα αν ήταν την ίδια μέρα ή την άλλη μέρα αυτό δεν το θυμάμαι να σου πω την αλήθεια.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς νιώσατε όταν μάθατε ότι μπήκε το τανκ στην πύλη του Πολυτεχνείου; Φοβηθήκατε για συμφοιτητές σας;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Και για συμφοιτητές φοβήθηκα και για όλο τον κόσμο γιατί μαθαίναμε ότι υπάρχουν νεκροί, μαθαίναμε ότι στο νεκροταφείο πάνω στου Ζωγράφου είχαν αποκλείσει δεν μπορούσες να πας. Γίνονταν κηδείες επάνω στου Ζωγράφου και το περνάγανε έτσι, δεν επιτρεπόταν να πας.

Μάθαινα διάφορα πράγματα. Οι πολύ κοντινοί μου ήταν εντάξει, τους είδα, μιλήσαμε, συμφοιτητές δηλαδή και φίλοι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Να πάμε λίγο στη μεταπολίτευση. Έγινε το πραξικόπημα του Ιωαννίδη. Πώς το είδατε αυτό σαν κίνηση; Θεωρήσατε ότι θα έρθει κάτι καλύτερο να το πω ή ότι πάμε προς τα πάμε προς τα πίσω;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Κοίταξε να δεις, τη μέρα που έγινε το πραξικόπημα και μάθαμε ότι έπεσε η Χούντα πανηγύρισε ο κόσμος. Δόξα τω Θεώ έπεσε. Δεν είχαμε συνειδητοποιήσει ότι έρχεται μια χειρότερη χούντα δηλαδή. Κατάλαβες τι λέω.

Όταν βλέπεις ένα καθεστώς και πέφτει και με τέτοιο τρόπο είπαμε ανατροπή από μέσα, μπράβο, ζήτω, γιούπι. Δεν ήταν έτσι τα πράγματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Όταν καταλάβατε ότι είστε αντιμέτωποι με κάτι χειρότερο, ποιες ήταν οι σκέψεις; Ότι ωχ τώρα τι θα κάνουμε, θα γίνει δεύτερο Πολυτεχνείο;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Θα μπορούσε, νομίζω τώρα. Αυτά θα σου τα πουν οι πιο ενεργοί. Νομίζω ότι αυτοί στην προσπάθειά τους να δώσουν κάτι και να φανούν, αυτοί δώσανε την πενταετία. Δηλαδή η πενταετία, η κατάργηση των μαθημάτων υποχρεωτικά κ.λπ., πήγαμε σε παραπάνω μαθήματα μεταφοράς κ.λπ. τα έκαναν οι δεύτεροι, ο Ιωαννίδης για να φανεί πιο φιλολαϊκός και πιο κοντά στο φοιτητικό κίνημα.

Δεν το βάζω το χέρι στη φωτιά αλλά νομίζω ότι έτσι έγινε. Ότι ο Ιωαννίδης έδωσε και την πενταετία στη σχολή, η δεύτερη χούντα δηλαδή. Οπότε αν το δεις από φοιτητική άποψη δηλαδή, εντάξει.

Εντάξει, ήταν δύσκολα τα πράγματα δεν ήταν εύκολα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πότε τελειώσατε τη σχολή;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Το '76.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μετά εξασκήσατε κατευθείαν το επάγγελμά σας;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Έφυγα, πήγα για μεταπτυχιακά στο Λονδίνο ένα χρόνο, γύρισα και πήγα φαντάρος και μετά αμέσως στο επάγγελμα, ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μέχρι τότε το εξασκούσατε ή το εξασκείτε;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Εκ των πραγμάτων με τους νέους νόμους μόλις κλείσαμε τα 67 βγήκαμε υποχρεωτικά στη σύνταξη. Εγώ από το '81 ήμουν στο εργαστήριο γεωδαισίας του Πολυτεχνείου. Δηλαδή από το '81 μέχρι το 2000 δίδασκα τοπογραφία μέσα στο Πολυτεχνείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Α, γίνετε καθηγητής;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πόσο διαφορετικά ήταν τα πράγματα, επειδή το ζήσατε από μέσα;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ξέρεις τι; Τα σκέφτομαι αυτή τη στιγμή, όχι τώρα μιλώντας μαζί σου, ότι για δεξ τη νεολαία κ.λπ. και θυμόμουν τον εαυτό μου, γιατί αυτά μου τα έλεγαν οι παλιοί, εσείς η νεολαία και τα λέω τώρα και εγώ. Και λέω δεν γέρασα τόσο πολύ να τα λέω, δηλαδή έλεος.

Είναι όμως τόσο πολύ διαφορετικά τα πράγματα μέσα. Δεν υπάρχει ενδιαφέρον, δεν υπάρχει αυτό που σου έλεγα πριν, ότι γίνονταν συνελεύσεις μετά τη μεταπολίτευση, δηλαδή συγκλονιστικές στιγμές. Γιατί με ρώτησες αν υπήρχαν συγκλονιστικές στιγμές άλλες εκτός από το Πολυτεχνείο.

Μετά την μεταπολίτευση κάναμε δίκες στους φοιτητές τους χουντικούς που είχαμε στη σχολή. Δίκες, γενική συνέλευση που τους καλούσαμε να απολογηθούν και με αίτημα να τους διαγράψουμε από τη σχολή. Αυτές ήταν συγκλονιστικές στιγμές. Αυτές ήταν συγκλονιστικές. Γιατί ήταν όλοι μέσα, έρχονταν όλα τα παιδιά, ήταν μια.., δεν μπορώ να σου το περιγράψω. Στο μεγάλο αμφιθέατρο του Γκίνη. Και κυρίως η δίκη των χουντικών των φοιτητών που πρωτοστάτησαν, που κάνανε, δείξαν, ήταν απίστευτο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Νιώσατε δικαίωση;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Δικαίωση στο ότι ναι εμείς τους καταδικάσαμε. Από εκεί και πέρα δεν είχε κανένα πρακτικό.., και τι έγινε; Είπαμε ότι δεν θα πάρουν δίπλωμα. Πήραν και δίπλωμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς πήραν δίπλωμα;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Δεν μπορούσε κανένας να τους πει τίποτα. Ήταν ένας συνάδελφος, τώρα δεν θέλω να λέω ονόματα, ήταν από «Δ» και ήρθε να δώσει εξετάσεις και είπαμε δεν μπαίνουμε μέσα, στο Μαρκέτο, Στατική. Και λέει γιατί; Λέμε έτσι και έτσι, αυτός είναι χουντικός, δεν μπορούμε να καθόμαστε μαζί.

Και λέει πώς σας λένε; Λέει αυτό. Λέει (ο Μαρκέτος) το «Δ» να πάει στη διπλανή αίθουσα. Και σηκώθηκα εγώ και λέω το «Δ» δεν πάει πουθενά, γιατί Δογγούρης, «Δ» και εγώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

A, ναι.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ήταν συγκλονιστικές στιγμές. Πετύχαμε την πενταετία, αλλάξαμε τα προγράμματα σπουδών, κάναμε, δείξαμε. Τώρα, εμείς κάναμε σου λέω συνελεύσεις και φεύγαμε μετά τη συνάντηση όλοι και πηγαίναμε στην ταβέρνα και πίναμε αγκαλιά, που μέσα στη συνέλευση είχαμε βριστεί, είχαμε πλακωθεί.

Αυτοί τώρα ο ένας δεν ξέρει το όνομα του άλλου. Λέμε θα φωνάξεις τον τάδε; Ποιος είναι αυτός;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Όπως και τότε, εντάξει πολύ διαφορετικό το περιβάλλον, τότε ήμασταν σε ένα δικτατορικό καθεστώς, αλλά και σήμερα υπάρχουν εξίσου πολύ σημαντικά προβλήματα.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Σαφέστατα και υπάρχουν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Βλέπετε να υπάρχει ελπίδα ότι θα αλλάξει κάτι; Σε αυτή τη γενιά;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Κοίταξε να δεις, είμαι από μόνος μου ένας άνθρωπος που πάντοτε ελπίζω και πάντοτε είμαι αισιόδοξος και πάντοτε περιμένω το καλύτερο. Δεν τα βλέπω ποτέ απαισιόδοξα τα πράγματα. Εντάξει;

Δυστυχώς, εξακολουθεί η σχολή να μην είναι αναγνωρισμένη στο μυαλό και στις γνώσεις του κόσμου. Ακόμα και σήμερα εν έτη 2023 τα παιδιά που μπαίνουν τοπογραφία δεν ξέρουν τι μπαίνουν να σπουδάσουν. Με αποτέλεσμα να μην δίνουν σημασία.

Οι άνθρωποι που δώσανε σημασία, που αγαπήσανε το επάγγελμά τους και τις σπουδές τους έχουν προκόψει πάρα πολύ. Δηλαδή έχουμε πολύ γνωστά ονόματα τοπογράφων που έχουν προκόψει και σε διεθνές επίπεδο. Κατάλαβες;

Αλλά υπάρχει αυτό, δηλαδή τότε είμαστε όλοι.., δεν μπαίναμε και βαθμοί. Δηλαδή πτυχίο του 7, ήταν μεγάλη ιστορία να πάρεις πτυχίο με 7. Τώρα το να πάρεις 7 πας και κάνεις αναθεωρήσεις για να δώσεις.. 7; Ντρέπεσαι. Όχι δεν ντρέπομαι. Κατάλαβες τι σου λέω;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Τώρα λοιπόν υπάρχει, τότε ήμασταν όλοι στο 6, 7, 8 τώρα είναι του 0 και του 10, δεν υπάρχει κάτι ενδιάμεσο. Δηλαδή έχω φυλάξει γραπτά που τα διαβάζεις και γελάς και λες τι ήθελε να πει τώρα ο ποιητής; Τι είναι αυτό; Υπάρχει αδιαφορία.

Δηλαδή αν τώρα τους έλεγες να κάνουν κατάληψη για να γίνει 4 χρόνια οι σπουδές θα το έκαναν πολύ ευχαρίστως.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τις μνήμες σας από το Πολυτεχνείο πώς τις διαχειρίζεστε; Δηλαδή συμμετέχετε στις καταλήψεις, στις διαδηλώσεις για την ακρίβεια που γίνονται στις επετείους του Πολυτεχνείου;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Κοίταξε, μέχρι ένα σημείο πήγαινα και στις πορείες και σε όλα. Και εκεί έχει παραγίνει το πράγμα, δεν μου λέει κάτι. Δηλαδή αυτό που γίνεται στην πορεία του Πολυτεχνείου τώρα πλέον δεν εκπροσωπεί αυτό που ήταν το Πολυτεχνείο για εμένα στο μυαλό μου. Οπότε.., κατάλαβες, δεν μου λέει κάτι. Δεν μου λέει κάτι. Είναι πολύ πιο μαχητικός ο κόσμος να διεκδικήσουν το πρωτάθλημα ή τους βαθμούς που χάσανε στο κύπελο στον Παναθηναϊκό στη Λεωφόρο ας πούμε παρά να πάνε στο πολυτεχνείο. Ο καυγάς ποιος έχει τη σημαία του Πολυτεχνείου; Έλεος τώρα, εντάξει.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θεωρείτε ότι αμαυρώνεται κάπως η μνήμη;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Ναι, σαφέστατα. Σαφέστατα. Και θα ξεφτίσει πολύ σύντομα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και η τελευταία ερώτηση που θέλω να σας κάνω είναι ότι αν σας πω πείτε μου δυο στιγμιότυπα που θυμάστε που έχουν χαραχτεί πιο βαθιά στη μνήμη σας, ποια θα ήταν αυτά από όλη..

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Από σπουδές, από ποια άποψη λες; Εντάξει, το Πολυτεχνείο..

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Να πω από την αντίσταση, από το..

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Σου είπα, είναι τρεις. Είναι η συνέλευση αυτή στην ταρατσα που τη θυμάμαι, τη ζω στο μυαλό μου. Η κατάληψη του Πολυτεχνείου που θεώρησέ με ότι ήμουν επισκέπτης, περνούσα απέξω και έβλεπα τον κόσμο και έμπαινα από τη μια πόρτα και έβγαινα από την άλλη.

Και οι δίκες των ανθρώπων αυτών που δεν ξέρω και τι λογική είχαν. Νομική (αξία) δεν είχαν καμία αλλά ήταν απίστευτη η ατμόσφαιρα, το όλο πράγμα, ήταν απίστευτο. Δεν το έχω ξαναζήσει τέτοιο πράγμα από πλευράς πολιτικής, δεν έχει να κάνει με σπουδές αυτό.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σας ευχαριστώ.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Κανένας άλλος δεν σου έχει μιλήσει για τις δίκες;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Όχι.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Κρίμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν μου έχει μιλήσει κάποιος.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Εγώ σε ευχαριστώ.

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Σε προσωπικό επίπεδο σαν φοιτητής έχω μια ιστορία που την ξέρουν όλοι οι συνάδελφοι και με κοροϊδεύουν κάθε φορά που με βλέπουν. Όλοι οι συμφοιτητές οι συνομήλικοι.

Είχα γράψει στο πρώτο έτος μαθηματικά τόσο καλά που με είχε φωνάξει ο καθηγητής και μου είπε δεν είναι δυνατόν να τα έγραψες όλα αυτά, αντέγραψες. Και είπα δεν αντέγραψα. Λέει όχι, δεν γίνεται. Και με έκοψε. Λοιπόν, τα μαθηματικά του πρώτου έτους τα έδωσα 17 φορές για να τα περάσω. Με έκοβε κάθε φορά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μετά από αυτό;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Μάλιστα. Το ξέρουν όλοι και με κοροϊδεύουν. Όποτε με δουν, τα πέρασες τα μαθηματικά; Λοιπόν, τα μαθηματικά του πρώτου έτους τα πέρασα στην 17^η φορά. Είχα τελειώσει σπουδές, είχα παραδώσει τη διπλωματική μου εργασία και χρωστούσα τα μαθηματικά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μόνο αυτό;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Μόνο αυτό. Και αυτό γιατί πετύχαινα συγχρόνως τις ευεργετικές αυτές που κερδίζαμε. Δηλαδή αν δεν είχαμε πετύχει τη μεταφορά μεταφερομένου θα είχα μείνει στην ίδια τάξη. Γιατί τα μαθηματικά τα κουβαλούσα.

Και πήγαινα, είχα ειδοποιήσει τη γραμματεία του Πολυτεχνείου, είχαμε πιάσει φιλίες, μην βγάλετε αποτελέσματα γιατί.. Πήγαινα (στον καθηγητή) και έλεγα «Με κόψατε;», «Τώρα, έβγαλα αποτελέσματα μου έλεγε.»

Και έλεγα της γραμματείας μην βγάλατε αποτελέσματα, φώναξέ με πριν βγάλεις αποτελέσματα για να μπορέσω να τον προλάβω. Και πέρασα στο τέλος με 8, δηλαδή το πτυχίο μου έχει 8 στα μαθηματικά στη 17^η φορά. Γιατί του είχα πει έλεος πια. Είχα γίνει δεκτός στο Λονδίνο να πάω να σπουδάσω μεταπτυχιακά, είχα περάσει τη διπλωματική, είχα δώσει τα πάντα και χρωστούσα μαθηματικά του πρώτου έτους.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τόσο μεγάλη εμπάθεια;

Κος ΔΟΓΓΟΥΡΗΣ:

Αυτά. Αυτό σε προσωπικό επίπεδο, η ιστορία μου.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ενδιαφέρουσα.
